

PROGRAM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ NA LATA 2008 – 2013

Dobra naturalne jakimi są gleba, woda, lasy czy kopaliny powinny być racjonalnie eksploatowane i wykorzystywane. Nadmierna ekspansja może nie tylko zmieniać krajobraz, ale także wpływać na warunki klimatyczne danego regionu, tym samym nieść wiele zagrożeń. Poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa powiatu nowomiejskiego jest bardzo zróżnicowany. Wiedza ogólna z zakresu ochrony środowiska, jak i związanych z tym przepisów prawnych jest znikoma, co w konsekwencji prowadzi do naruszeń w większym lub mniejszym stopniu.

Przedmiotem działania administracji jest wykonywanie powierzonych jej zadań publicznych. Powiat, jako samorząd terytorialny kwalifikowany jest w Konstytucji jako organ władzy publicznej, działający w myśl art. 7 ustawy zasadniczej na podstawie prawa i w granicach prawa. W zakresie ochrony i gospodarowania środowiskiem niektóre zadania administracji wynikają wprost z Konstytucji, są to między innymi:

- zapewnienie bezpieczeństwa obywateli (art. 5),
- zwalczanie chorób epidemiologicznych i zapobieganie negatywnym dla zdrowia skutkom degradacji środowiska (art. 68 ust. 4),
- zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego współczesnym i przyszłym pokoleniom (art. 74 ust. 1),
- zapewnienie ochrony środowiska (art. 74 ust. 2)
- wspieranie działań obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska (art. 74 ust. 4).

Wykonywanie tych zadań przez administrację następuje nie tylko w sferze praktycznej ich realizacji, ale także w planowaniu, organizowaniu i kreowaniu pewnych zachowań.

Prawo Ochrony Środowiska zobowiązuje do uwzględniania w swojej działalności zagadnienia ochrony środowiska (art. 79).

W związku z powyższym podjęto następujące działania:

Uchwałą Nr IX/78/07 Rady Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 31 lipca 2007 r. została przyjęta „Strategia Rozwoju Powiatu Nowomiejskiego na lata 2007 – 2013”. Priorytet 1 ochrona środowiska w działaniu nr 1.1 nakłada obowiązek opracowania i wdrożenia II etapu programu edukacji ekologicznej.

Edukacja ekologiczna jest procesem permanentnym, nie zamkniętym w określonych ramach czasowych. Efekty, które zamierzamy uzyskać będą efektami długofalowymi, choć nie można wykluczyć w wielu przypadkach skutku natychmiastowego.

Opracowywany program edukacji skierowany zostanie do młodzieży, jak i dorosłych w celu przybliżenia wiedzy o środowisku i jego ochronie, z jednoczesnym zamiarem uświadomienia społeczności lokalnej, jakie skutki dla środowiska i nas samych może przynieść niewłaściwa gospodarka odpadami komunalnymi, niebezpiecznymi i innymi niż niebezpieczne oraz niezorganizowana, niekontrolowana emisja substancji. Jak rozległa jest wiedza na ten temat niech świadczy fakt, że postępujący bardzo szybko rozwój infrastruktury niesie za sobą różnego rodzaju substancje które nie są obojętne dla nas samych, jak i otaczającego nas środowiska naturalnego. Wszelkiego typu emisje, stanowią czynniki negatywnie oddziałujące na stan otaczającej nas przyrody żywej i martwej. Edukacja, zatem powinna przypomnieć, w jaki sposób podejmować działania związane z ochroną naszych dóbr naturalnych a jednocześnie wpływać na dalszy rozwój ekosystemów. Powinna uzmysłwić wielkość zagrożeń, czas ich trwania oraz wynikające z tego konsekwencje natury zdrowotnej dla jednostki ludzkiej jak i otaczającego nas świata roślin i zwierząt. Zachwianie równowagi w łańcuchu biologicznym może spowodować rozszczelnienie systemu naturalnej odporności. Zachowanie trwałej równowagi w otaczającej nas przyrodzie pozwoli zachować istniejącą faunę i florę dla następnych pokoleń.

Pojęcie edukacji ekologicznej

Edukacja to kształtowanie człowieka obejmujące aspekty:

- intelektualny
- psychologiczny
- moralny
- przystosowujący do życia w społeczeństwie, zachowując wolny i osobisty osąd.

Edukacja ekologiczna wiąże się z przekazywaniem wiedzy o otaczającym nas środowisku żywym i martwym, wskazuje relacje i powiązania i ukazuje wpływ działalności człowieka. W swoich zamierzeniach chcemy wyrobić ogólną orientację na zagadnienia ochrony środowiska a jednocześnie kształtować umiejętności dostrzegania, analizowania i rozwiązywania określonych problemów. Tematyka i stopień szczegółowości musi być dostosowany do odbiorcy. Inne zagadnienia będą wprowadzane dla uczniów szkół podstawowych, inne dla uczniów szkół średnich, a jeszcze inne dla rolników czy też przedsiębiorców. W prowadzonej edukacji nie może zabraknąć tematów związanych z prawodawstwem krajowym, jak i unijnym. Zatem edukacja poprzez zastosowanie różnych form kształcenia, edukowania, ma na celu przygotowanie odbiorcy, słuchacza do podjęcia działań, które pozwoliłyby zrozumieć sens ochrony środowiska a jednocześnie ukształtować jednostkę ludzką co do zachowań wobec otaczającej nas przyrody, inaczej mówiąc aby przekazywana wiedza kształtowała zachowania jednostki ludzkiej wobec otaczającego nas środowiska naturalnego w celu zachowania wzajemnych relacji i powiązań gwarantujących utrzymanie równowagi biologicznej w środowisku. Przekazywana wiedza powinna dać podstawy, do prowadzenia działań racjonalnych, w których interes jednostki ludzkiej nie kolidowałby z otaczającą nas naturą.

Podział tematyczny

Dobór tematów jest tak skonstruowany, aby obejmował młodzież szkolną i osoby dorosłe. W tematach dla dorosłych uwzględniono w znacznym stopniu aspekt prawny. Przyjęto generalną zasadę, że przekazywana wiedza powinna wpływać na ograniczenie skutków negatywnych zachowań człowieka na otaczające środowisko. Tematyka zamka się w dwóch grupach zagadnień:

1. Bezpośrednie działanie oraz kształtowanie zachowań ludzkich w celu ograniczenia zagrożeń życia i zdrowia.
2. Rozpowszechnianie i propagowanie wiedzy o działaniach profilaktycznych.

Cele kształcenia

- kształtowanie postaw odpowiedzialności,
- uczenie myślenia przyczynowo-skutkowego,
- przygotowania do aktywności społecznej,
- podejmowania działań na rzecz najbliższego otoczenia.

Formy edukacji ekologicznej

Wydawnictwa broszurowe.

1. Strona internetowa.
2. Wykład lub pogadanka.
3. Bieżące informacje na spotkaniach i szkoleniach.
4. Konkursy.
5. Sympozja, konferencje.
6. Działania poprzez media.

Zastosowanie takiej, a nie innej formy szkolenia będzie zależało przede wszystkim od samego edukującego. Dostosowanie będzie wynikało od miejsca, czasu, oczekiwań, składu osobowego grupy, potencjału intelektualnego grupy. Ważnym jest fakt, aby następowало:

- przyciąganie uwagi zbiorowości,
- wywoływanie zainteresowania przesyłanymi wiadomościami,
- wywołanie chęci skorzystania z przesłanych wiadomości,
- kierowanie ludźmi.

Tematyka ogólna

1. Zagrożenia wynikające ze skażenia środowiska,
2. Zapobieganie skażeniom,
3. Działania w sytuacji zagrożenia,
4. Akty prawne - ukazujące prawa i obowiązki obywateli.

Wydawnictwa broszurowe

1. Segregacja odpadów,
2. Postępowanie z odpadami niebezpiecznymi,
3. Postępowanie z odpadami w przedsiębiorstwach,
4. Postępowanie z odpadami biodegradowalnymi.

Strona internetowa

1. ogólna charakterystyka powiatu dotycząca środowiska,
2. ważniejsze akty prawne dotyczące środowiska,
3. o czym powinien wiedzieć przedsiębiorca w kwestii ochrony środowiska,
4. ważniejsze interpretacje prawne dotyczące środowiska,
5. prowadzone akcje związane z ochroną środowiska
6. prowadzone akcje związane z ochroną przyrody, (konkursy, festyny)
7. nowości dotyczące ochrony środowiska, (nowe technologie)
8. prowadzone inwestycje na terenie powiatu, związane z środowiskiem.

Pogadanki i wykłady w szkołach

1. Szkoły podstawowe na terenie powiatu:
  - Gmina Biskupiec – Biskupiec, Krotoszyny, Lipinki, Łąkorz, Ostrowite, Szwarcenowo
  - Gmina Grodziczno – Boleszyn, Montowo, Zajączkowo, Zwiniarz
  - Gmina Kurzętnik – Brzozie Lubawskie, Tereszewo, Wielkie Bałówki
  - Gmina Nowe Miasto Lub. – Gwiździny, Radomno, Skarlin, Tylice
  - Miasto Nowe Miasto Lub. – Nr 1 ul. Jagiellońska 3 i Nr 2 ul. Tysiąclecia
2. Gimnazja na terenie powiatu:
  - Bielice, Bratian, Grodziczno, Jamielnik, Kurzętnik, Marzęcice, Mroczo, Nowe Miasto Lubawskie
3. Szkoły średnie:
  - Zespół Szkół Rolniczych w Czachówkach
  - Zespół Szkół Rolniczych w Nowym Mieście Lub.
  - Zespół Szkół C.K. Norwida w Nowym Mieście Lub.
4. Zebrania wiejskie.
5. Okolicznościowe spotkania ze społeczeństwem.

Konkursy

W okresie obowiązywania programu edukacji ekologicznej chcemy kontynuować organizację 5 konkursów o zasięgu powiatowym wspólnie z następującymi szkołami:

- Zespół Szkół w Jamielniku kl. I - III
- Gimnazjum w Nowym Mieście Lubawskim
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Nowym Mieście Lubawskim
- Publiczne Gimnazjum w Bielicach kl. I - III
- Szkoła Podstawowa w Tylicach kl. IV – VI

Konferencje lub sympozja poświęcone ochronie środowiska i przyrody

Raz w roku jedna konferencja poświęcona ochronie środowiska.

Harmonogram i tematyka szkoleń

1. Segregacja odpadów – korzyści i efekty
2. Odpady niebezpieczne i wpływ ich na środowisko
3. Rola zalesień i zadrzewień
4. Racjonalne korzystanie z wód
5. Racjonalna gospodarka ściekowa – przydomowe oczyszczalnie ścieków
6. Racjonalna gospodarka odpadami i ściekami w przedsiębiorstwach
7. Możliwość pozyskiwania środków finansowych na rzecz środowiska
8. Akty prawne w ochronie środowiska
9. Rola obywatela w ochronie środowiska
10. Rola jednostek samorządowych w ochronie środowiska
11. Skutki zanieczyszczenia wód
12. Skażenie powietrza
13. Wpływ hałasu na życie ludzi i zwierząt
14. Skażenie ziemi
15. Odpady jako problem cywilizacyjny
16. Właściwe stosowanie środków ochrony roślin i poprawne zasady nawożenia mineralnego i organicznego
17. Obowiązki właścicieli posesji wynikające z obecnego prawa związanego z ochroną środowiska
18. Rola lasów w kształtowaniu klimatu

Katalog tematyczny nie stanowi zamkniętej treści tematycznej i może być rozszerzany w zależności od potrzeb i zmieniającej się sytuacji prawnej. Zatem opracowany program jest programem otwartym a jego modyfikacja powinna się zamykać w problemach związanych z ochroną środowiska.

Program podzielony został na poszczególne jednostki samorządu terytorialnego z uwzględnieniem lat funkcjonowania programu. Realizacją programu zajmą się pracownicy wydziału środowiska i rolnictwa przy jednoczesnym wsparciu prelegentami z zewnątrz. Strona organizacyjna to zaangażowanie Starostwa Powiatowego, Urzędów Gmin, Szkół oraz Stowarzyszeń i Organizacji społecznych dla których będą realizowane poszczególne tematy.

Rok 2008

Wszystkie gminy i miasto w zależności od potrzeb danego środowiska.

Rok 2009

Szkoła Podstawowa w Biskupcu – styczeń
Szkoła Podstawowa w Krotoszynach – luty
Szkoła Podstawowa w Lipinkach – marzec
Szkoła Podstawowa w Łąkorzu – kwiecień
Szkoła Podstawowa w Ostrowitem – maj
Szkoła Podstawowa w Szwarcenowie – czerwiec

Szkoła Podstawowa w Boleszynie – wrzesień
Szkoła Podstawowa w Grodzicznie - wrzesień
Szkoła Podstawowa w Montowie – październik
Szkoła Podstawowa w Mrocznie – październik
Szkoła Podstawowa w Zajączkowie – listopad
Szkoła Podstawowa w Zwiniarzu – grudzień

Gimnazjum w Bielicach – wrzesień
Gimnazjum w Grodzicznie – styczeń
Gimnazjum w Mrocznie – luty

Zespół Szkół Rolniczych w Czachówkach – listopad

- szkolenie dla rolników z gminy Biskupiec i Grodzicznie w zależności od zapotrzebowania tego środowiska

- szkolenie dla małej i średniej przedsiębiorczości z gminy Biskupiec i Grodzicznie – kwiecień i październik

- seminarium- jedno w roku dla mieszkańców gminy Biskupiec i Grodzicznie

Rok 2010

Szkoła Podstawowa w Brzoziu Lubawskim – styczeń
Szkoła Podstawowa w Kurzętniku – luty
Szkoła Podstawowa w Marzęcicach - marzec
Szkoła Podstawowa w Tereszewie – luty
Szkoła Podstawowa w Wielkich Bałówkach – marzec

Szkoła Podstawowa w Bratianie - wrzesień
Szkoła Podstawowa w Gwiździnach – wrzesień
Szkoła Podstawowa w Radomnie – październik
Szkoła Podstawowa w Skarlinie – listopad
Szkoła Podstawowa w Tylicach – grudzień

Gimnazjum w Kurzętniku – kwiecień
Gimnazjum w Marzęcicach - maj

Gimnazjum w Bratianie – styczeń
Gimnazjum w Jamielniku - luty

- szkolenie dla rolników z gminy Kurzętnik i Nowe Miasto Lubawskie w zależności od zapotrzebowania tego środowiska

- szkolenie dla małej i średniej przedsiębiorczości z gminy Kurzętnik i Nowe Miasto Lubawskie po jednym- czerwiec

- seminarium - jedno w roku dla mieszkańców gminy Kurzętnik i Nowe Miasto Lubawskie

Rok 2011

Miasto Nowe Miasto Lubawskie

Szkoła Podstawowa Nr 1- styczeń
Szkoła Podstawowa Nr 2 – luty

Gimnazjum – marzec

Zespół Szkół Rolniczych – kwiecień
Zespół Szkół C.K.Norwida – październik, listopad, grudzień

- szkolenie dla rolników – w lutym

- szkolenie dla małej i średniej przedsiębiorczości – 2 szkolenia – maj, czerwiec

- seminarium – dla mieszkańców miasta Nowe Miasto Lubawskie

Rok 2012

Szkoła Podstawowa w Biskupcu – styczeń
Szkoła Podstawowa w Krotoszynach – luty
Szkoła Podstawowa w Lipinkach – marzec
Szkoła Podstawowa w Łąkorzu – kwiecień
Szkoła Podstawowa w Ostrowitem – maj
Szkoła Podstawowa w Szwarcenowie – czerwiec

Szkoła Podstawowa w Boleszynie – wrzesień
Szkoła Podstawowa w Grodzicznie - wrzesień
Szkoła Podstawowa w Montowie – październik
Szkoła Podstawowa w Mrocznie – październik

Szkoła Podstawowa w Zajączkowie – listopad
Szkoła Podstawowa w Zwiniarzu – grudzień

Gimnazjum w Bielicach – wrzesień
Gimnazjum w Grodzicznie – styczeń
Gimnazjum w Mrocznie – luty

Zespół Szkół Rolniczych w Czachówkach – październik

- szkolenie dla rolników z gminy Biskupiec i Grodziczno w zależności od zapotrzebowania tego środowiska

- szkolenie dla małej i średniej przedsiębiorczości z gminy Biskupiec i Grodziczno – kwiecień i październik

- seminarium- jedno w roku dla mieszkańców gminy Biskupiec i Grodziczno

Rok 2013

Szkoła Podstawowa w Brzoziu Lubawskim – styczeń
Szkoła Podstawowa w Kurzętniku – luty
Szkoła Podstawowa w Marzęcicach - marzec
Szkoła Podstawowa w Tereszewie – luty
Szkoła Podstawowa w Wielkich Bałówkach – marzec

Szkoła Podstawowa w Bratianie - wrzesień
Szkoła Podstawowa w Gwiździnach – wrzesień
Szkoła Podstawowa w Radomnie – październik
Szkoła Podstawowa w Skarlinie – listopad
Szkoła Podstawowa w Tylicach – grudzień

Gimnazjum w Kurzętniku – kwiecień
Gimnazjum w Marzęcicach - maj

Gimnazjum w Bratianie – styczeń
Gimnazjum w Jamielniku - luty

- szkolenie dla rolników z gminy Kurzętnik i Nowe Miasto Lubawskie w zależności od zapotrzebowania tego środowiska

- szkolenie dla małej i średniej przedsiębiorczości z gminy Kurzętnik i Nowe Miasto Lubawskie po jednym- czerwiec

- seminarium - jedno w roku dla mieszkańców gminy Kurzętnik i Nowe Miasto Lubawskie

Budżet

Budżet roczny powinien zamykać się kwotą 10 000 zł i zostanie przeznaczony na:

1. Nagrody dla uczestników 5 konkursów – 2 500 zł.
2. Materiały do szkoleń – 3 000 zł
3. Organizacja seminarium lub sympozjum – 4 500 zł
4. Jednorazowy zakup wyposażenia multimedialnego – 10 000 zł.

Budżet w roku 2009 powinien się zamknąć kwotą 20 000 zł a w latach następnych po 10 000 zł.

Łączny budżet na przeprowadzenie i realizację powyższego programu szacujemy na kwotę łączną 60 000 zł. Środki finansowe zostaną zabezpieczone w Powiatowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Planowane jest złożenie w każdym roku realizacji programu wniosku o dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Zakładamy, że w sprawne przeprowadzenie programu włączą się poszczególne samorzady gminne nie tylko w sensie organizacji ale także poprzez częściowe zaangażowanie funduszy własnych.